

MEGJELEN
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 6 frt. —
Fél évre 3 „ —
Negyed évre . . 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő és kiadó: Gróf CSÁKY ALFONS.

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utcán 2256 sz.

KEZIRATOK
nem adatnak vissza.

Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. JULIUS 12.

28. SZÁM.

Arczképed előtt.

Ha az éj sötét palástja
Széttérül a föld felett,
Titkon, forró epedéssel
Előveszem képedet;
S édes vágygyal csüggve rajta
Annyi mindent gondolok! . . .
S az a kép csak hallgat, hallgat
S az a kép csak mosolyog.

Nézem hosszan és merően
Elragadva, szótlantul . . .
S álmodom a túlvilágnak
Rejtett boldogságirul,
Hol te vagy csak egyedül és
Szolgáid: az angyalok . . .
S az a kép csak hallgat, hallgat
S az a kép csak mosolyog.

Mondhatatlan vágy feszíti
Szomjuhozó lelkemet:
Megcsókolni azt az ajkot,
Azt az égő két szemet;
Azt az ajkot, azt az arcot,
Azt a haját, homlokot . . .
S az a kép csak hallgat, hallgat
S az a kép csak mosolyog.

Büvös ábránd karja ringat
Mint az anya gyermekét
S szerelemről, boldogságról
Zeng fülembé szép mesét;
Lágy szavától holt reményem
Lángja ismét fellobog . . .
S az a kép csak hallgat, hallgat
S az a kép csak mosolyog.

Édes sejtés kéje rezg át
És remegve kérdezem:
Lesz idő, hogy véget ér e
Vergődés, e gyöttelelem?

S vajh leszünk-e, lehetünk-e?
Még mi ketten boldogok? . . .
S az a kép csak hallgat, hal'gat
S az a kép csak mosolyog.

Dengi János.

A szerelmes hableány.

— Elbeszélés. —

Irtá Margitay Dezső.

(Folytatás.)

Ben gondolkozva tekintett tányérára; aztán lassan felemelve fejét, tekintetét Ellán, a szemlesütve előtte álló Ellán pihenteté meg, míg végre ismét tányérára nézett.

— Hát a két kis gyermek, kik a pályaudvaron dideregtek, midőn te felfogád ügyöket és szerződés végett elküldél engem az igazgatóhoz? Engedjék őket ismét visszasülyedni oda, honnan te kirántád? — Kérdé lassu hangon, szeméit ismét ráemelve s lesve a hatást, melyet szavai előidéznek.

— Oh istenem! — Ben! — Nem, én nem tehetek róla.

— Legyen tehát! Elutazunk; de még ez estve föllépsz?

— Nem; meg kellene halnom.

Ben lassan elhagyá az asztalt; asztalkendőjét leoldozta nyakából; letette az asztalra; mindkét kezével megfogta Ella fejét; fölemelte s miután pár pillanatig bensőséggel, mibe azonban némi fájó részvét kifejezése is vegyült, tekintte rá, gyöngéden megcsókolá homlokát s anélkül, hogy csak egyetlen szót mondott volna többet, kiment és rendeletet adott, hogy minden, utazáshoz szükségeseket csomagoljanak össze s szállítsák a pályafőhöz.

Még az nap délután jelenték O Renn-Ell ur piros plakátjai, hogy véletlen közbejött akadály miatt a szerelmes hableány előadása máról elmarad s ezuttal egyszerűsersmind van szerencséje tudatni az igazgatónak, hogy holnap a társaság összes személyzetének fellépte mel-

lett nagy diszbúcsú-előadás fog tartatni, melyre a t. cz. közönség ezennel ünnepélyesen meghívatik.

Utaztál-e már Aixből Marseillebe nyári hajnalon vagy estve, midőn a harmat leszállt s fölszabadítá az út melletti rétek ezer virágának, az olajfa bokrok és örökké nyiló rózsák illatát?

Volt-e alkalmad kitérni s néhány negyedet tölteni az út mellett elterülő myrtus és borostyán ligetek egyikeben, bámulva onnan az álmában is mosolygó, csodásan fényes, sötétkéek eget; az alvó Marseille-t épületeinek bizonytalan körvonalaival s egy felfordult óriás póklábainak látszó gyárkéményeivel; a távolabb Fort Louis-t, amint a fénylő égre rajzolja komor, szürke testét és őrszemével az alvó tájra les; hallgatva a távol tenger lassu mormogását, mely azt zúgja-bugja szüntelen: keblem sötét és ősmerele, de ne rettenj vissza tőlem; — jer! túl rajtam új élet vagyok.

— Ella! min gondolkozol? — kérdé az egyik lovas gyöngéden, miközben erős vonású, husos arczát fehér lovagöltönyt viselő társa felé fordítá s dióbarna szemével bensőségteljesen tekintte annak merengő arczára.

— A távoli morajra figyeltem, Ben; — válaszolt ez, fölvetve szeméit és szeliden mosolyogva a kérdőre.

— Hajdan ugy tudtál örülni a virágok illatának!

— Oh, most is nagyon örülök. Oly boldognak érzem magamat a szabadban! Az olajfák illata oly üdítő s az esti szellő által lengetett rózsák, nézd, mily kedves kaczeron integetnek.

— S te mégis a távol tenger moraját hallgatád!

— Csak ugy, — esetleg. Mert lásd: én azt hiszem, e mormogás titkos beszéd s kíváncsi volnék megérteni, miről tud annyit susogni e vén, bohó gyerek?

— Ezelőtt két hóval, — tudod, a csöndes nyaralóban — inkább szerettel csevegni és nevetni; arczod is piros volt, most meg halavány. — Ella! Ella! ez a vén bohó tenger-neked a szépet teszi; susogása szerelmi vallomás. Vigyázz, nehogy párbajra hívjam őt!

— Félek, hogy elkésünk az előadástól, Ben; — vágott közbe Ella.

— Tudod pedig, hogy a habléánynek széppé kell válnia, mielőtt hódításra megy! — tevő aztán utána az előbbi szelid mosolylyal. — Jer, siessünk.

A két lovas megszorítá paripát s néhány percz mulva megérkezének az előadáshoz kivilágított circus udvarára.

Az előadás nyomban kezdetét vevé; a műsorozat szerént legelőször is monsieur Lorient kezdé meg a játékot bohókás spanyol tánczával; aztán jött két orosz-lán; amelyek a vendégül hívott bárány társaságában, föl-szolgalva egy méltóságos elefánt által, vig poharazás közben költik el fejejedelmi ebédjüket; később Mazzeppa; aztán Ben, a híres lóidomító, lovagmester és erőművész s végre a szerelmes habléány. Ezt követi még egy négyes, ötven ur és ugyanannyi kisasszony

által lóháton lejtve; némi köteltánczosi mutatvány, Monsieur Lorient közbeszólásai által fűszerezve; de az esti előadásnak fénypontja, a közvélemény szerint, kétségtelenül a szerelmes habléány története, melynek lefolyása alatt a t. cz. közönség együtt szokta énekelni a zenével a dallamokat; fölugrál az ülések karjára, hogy kalapjával és zsebkendőjével üdvözlést intsen a önmagát feláldozó habléány; együtt nevet a nevetőkkel, midőn a feszegő királyfiakat a habléány csalja mosolyával örvénybe csalja, és együtt könyez a habléány, midőn ez kedvesét arra kéri, hogy fusson és fedje őt el.

A műsorozat számai gyorsan peregtek egymásután; a közönség jól mulatott és várta a habléányt. Ben, a híres erőművész visszavonulása után, végre megjelent az, fehér lován ülve, fehér ruhában, vízi növényekből font koszorúval kibontott hajában, bár arcza halavány volt, illett az neki.

Nyájas mosolylyal köszönte meg a hurrázó közönség tapsait, kétszer, háromszor körülvágatott a köröndön, hogy mindenkinek juttasson a mosolyból s a szelid, hálás tekintetből, mely őt a circuslátogatók kedvenczvé tevő.

A fehér paripa szélgyorsan vágat, büszkén hordva hátán könnyű terhét; Ella még egy nyájas tekintetet vet a páholsorokra; szeméi rögtön egy ponton megakadnak; arczán a rémület kifejezése látszik: kis keze görcsösen rándul össze, önkénytelenül kapja fel a kantárszárát, mire a paripa, gyors futásában megakasztva, hátulsó két lábára áll, egyenesen, mint a gyertyaszál; aztán hanyatlik... A zene elhal; a néző közönség rémülettel bámul; halotti csend; a szívek is megszűnnek dobogni; a ló hátrafelé hanyatlik s ha valami esoda közbe nem jő, hanyatt vágódik és akkor Ella örökre halvány marad.

E pillanatban két izmos kar megragadja a paripa fékét; Hercules erejével visszarántja a már hanyatló állatot; a ló előre zökken, két első lábát a férfi vállaira csapja; az éles vas benyomul húsába; piros vére fecscsen, de ő szilárdan áll, tartva az elejével ráfekvő állatot s tekintetét egy páholy felé emelve, melyből egy majd egész testével előre hajló ur mered alá, mintha hideg tekintetével azt mérgezné: nem lenne-e képes egy vad szökéssel magát a veszély helyére vetni?

Ella, mihelyt paripája zabláját a férfi megragadta, leszökött nyergéből s odaszaladva mentőjéhez, ki ezalatt egy fordulással megszabadítá magát terhétől, kendőjével igyekezett föltartani annak lassan csepegő véréit.

— Ben! oh Ben! én vagyok oka sebeidnek.

— Mitse tesz, csak karczolás; fogózz karomba, hogy kikisérjelek.

A közönség újra föllélegzett s megértve, hogy ez estve le kell mondania a szerelmes habléányról, nem is várva be a még hátralevő részleteket, tömegesen kezdett oszlani, éljenezve Bent és szörnyűködve a majdnem beállott baleset fölött.

Ben, Ellát kikisérve, menet közben egy lovászhoz hajolt, valamit sugott fülébe, mire az gyorsan távozott; aztán bevezeté nejét öltözőjébe, hol már több női tagja a társaságnak s az orvos várt reá.

— Nagy isten, mily veszélyben forgott! — Hogy eshetett? Mi volt oka? — kérdezősködének körülvéve a halvány lovasnőt társai.

— Nekem mi bajom sincs; csupán kimerült vagyok s valószínűleg néhány napig nem léphetek föl; — válaszolt ez. — De, orvos ur, kérem, tekintse meg Ben vállait; ő szenved — s miattani.

Ben inte kezével és mosolygott.

— Kérem, orvos ur, parancsolja meg neki, hogy feküdjék le; mert nekem nem hinné, hogy nyugalomra van szüksége; — szolt Ben szokatlan vidor hangon, melyet a jelenlevők hőstette sikerének tulajdonítottak. — Mi engem illet, én vashől vagyok s az ördög se merne egy könnyen belém fogni, hogy elvigyen.

Az orvos újra Ellához fordult és komoly hangon meghagyá, hogy haladék nélkül ágyba menjen.

Midőn Ben kikiséré Ellát, hogy kocsira ültetve, hazaszállítsa, az elküldött lovász óvatosan melléje suhant s fülébe sugta:

— Hôtel de l'Afrique, első emelet 13-ik szám.

Ben köszönetet intett fejével, aztán beugrott Ella után a kocsiba és elhajtattott.

Két óra múlva a hétel de l'Afrique, első emelet 13-ik számú szállás lakójának — aki egy hideg, közömbös arczu ur volt, fáradt tekintetű és csak néha kigyuló szemekkel és aki most kissé izgatottan járt-kelt szobájában — jelenték, hogy egy ur kíván elfogadtatást, aki magát Markó Bennek nevezi.

A hideg arczu ur úgy állott egy pillanatig a jelentést tevővel szemben, mintha nem értette volna annak szavait s most állítaná össze gondolatban annak jelentőségét, aztán hidegen mondá:

— Jöhet.

— Uram, én Markó Ben vagyok; — szolt a vendég belépve s maga után az ajtót gondosan bezárva. — Azonban azt hiszem, jobban meg fogja tudni kilétemet, ha azt mondom, hogy én Ella, a lovasnő férje vagyok.

A hideg arczu ur szemeiben, melyek eddig közömbösen nyugodtak a belépőn, világlani kezdte amaz elnyomott tűz, mely a sötét felhő fölött elgyúló vilámláshoz hasonlít s arca most a hidegség mellé dőlőfős és kihívónak mutatkozott.

— Nemde, így ösmer engem, s körülbelől sejt, hogy kiről óhajtok vele szólni? — Kezdé újra Ben, anélkül, hogy megkináltatott volna azzal, egy széket vonva maga alá és leülve. — Ön szereti nőmet?

A hideg arczu ur összevonta szemöldeit.

— S aztán? kérdé szárazan.

Ben két perczig nézte némán és kémlelődvé szemköztije arczát.

— Azért jött utána messze földről, mert szereti.

— És ha eltalálta?

Ben öklei, melyeket térdén tartott, megrándultak; tekintete mintha elborult volna. De csakhamar urává lett érzelmeinek; elfordítá arczát, mintha ki akarná kerülni a hideg, merész és kihívó tekintetet, mely úgy szólva, pillantás nélkül nyugodott rajta és fáradt hangon mondá:

— Ne legyen meglepetve, ha némileg izgatottnak lát beszéd közben. Hisz engem nem veszekedési vágy hozott ide! De szolgáljon magyarázatul, hogy — én is szeretem őt.

A hideg arcz meg se mozdult.

(Folyt. köv.)

A franczia dráma egy matadora.

— Szépészeti tanulmány. —

E. Illés Lászlótól.

(Folytatás.)

III.

És most, miután az íróval talán kissé hosszasan is foglalkoztunk, mint szabad leendett, ismertessük a fennebb már érintett „Lys Diána“-t, mely Dumasnak legbecsesebb műve.*)

E művében szerző egy nőt állit élénk, a párizsi magas társadalom köréből, s midőn őt jellemzi, megragadja az alkalmat, hogy azon körök nőit általánosán is rajzolja.

„Lys Diána különös és sajátos egy nő azon magas körökben, melyekben él; ő oly kivétel, mely önmagán kívül senkihez sem hasonlít. Gyermekkorától fogva megszokván képzeletén kívül mitsem tekinteni vezetőjéül, már a következetességnél fogva is eredeti volna, ha természettől nem leendne az. Oly társaságban akar függetlenül élni, melyhez mindazok tartoznak, kik nem rabjai a kötelesség és más tekinteteknek. Egy nagynevű férfihoz menve nőül, ki őt teljesen elhanyagolja, habár még ifju, teljesen magára van hagyatva; anyja már nem él, atyja ki folyton beteg, Olaszhon ege alatt lakik; ninesenek gyermekei, nines tanácsadója, támasza; a zajban, a nagy világban, a fényűzésben, a különösségekben keres szórakozást.“

Igy jellemzi őt a szerző, egyik alakja, Miks a által, s mint ilyent kíséri a darabon végig, melynek meséje a következő:

Ternon Miksa, Diánának leánykori imádója visszajöven a külföldről, Diánát levél útján egyik barátja, Aubry Pál festő műtermébe találkára hívja, hol az meg is jelen. E találka annyiban van befolyással a darab fejlődésére, a mennyiben Diana ott keztyűjét s gyűrűjét letevé, az utóbbit ott feledi.

Egy izben unalomból megengedi Miksának, hogy az neki festő barátját bemutassa. Ez azonnal felismeri

*) Kár, hogy e szép darab magyar színpadjainkon nem adatik; 1855-ben lefordították azt a nemzeti színpad számára, de sok jeles művel együtt a könyvtár polczára lön helyezve; csakhamar 1874-ben e sorok írója újra lefordította, azonban eddig nem került az előadásra sehöl. E. I. L.

Dianát gyűrűjéről, és vissza akar vonulni, Diana pedig azt hívén, hogy Miksa a légyottot elárulta, vagy Pál megleste, felvilágosítást kér. Pál erre elmondja, miként ismerte őt fel, és Diana sirva kéri őt, legyen barátja, támasza.

Kissé nagyon is meleg hangon beszél új ismerősével, midőn ekkép szól hozzá:

— „Vannak pillanatok, melyek 20 éves barátságokat szülnek. Ön barátom lesz, uram én kérem erre.“ Majd ismét: „Önnek fenkölt szelleme, nemes lelke van. Ön segíteni fog nekem, nemde? Ah! én oly gyenge vagyok. Senki sem szeret és senki sem véd engemet. Ön gyakrabban fog hozzám jönni, s minden eselekedetemet elbeszélendem Önnek“....

De ezt menti a hölgynek helyzete. Mert ő teljesen magára hagyatott. Férje nem szereti és mindjárt a darab kezdetén elutaz vadászni barátaival. Diana unatkozik. Hogy unalmát elűzze, fogadta el a légyottra hívást, és ugyanily okból mutattatá be magának Pált. Pálnak nemes lelke azonban, a könnyelmű, de érzelmetelt ifjú nőre mély benyomást gyakorol és szerelemre ébred iránta. Pál viszont szereti őt. Tiltott szerelmük elé azonban ezer akadály gördül. Nem számítva Diana barátnője, Marcellinének folytonos óvó, intő beszédeit, sógornőjének szigorú feddéseit, a gróf által egyszerre meglepetnek, a ki Pált megöléssel fenyegeti, ha még nejevel együtt találja. Erre heves jelenet fejlődik a gróf és neje közt, melynek vége, hogy válást határoznak, s a gróf elutaz nejevel. Pál, a szerelmes festő folyton követi őket; míg anyagilag kimerülve visszatérni kénytelen. Ezután mind Dianára, mind Pálra kínos félv következik, mely alatt el vannak egymástól szakítva. Marcelline, az óvó barátnő elhiteti Pállal, hogy Diana már nem szereti őt. Erre Pál kétségbeesésből nősülni akar. Dianna megtudva azt, felkeresi Pált, s annak sértő, hideg szavai után kibékülve, boldogok volnának szerelmükben.

De ekkor következik a catastropha. És épen azért mivel váratlan, meglepő, annál hatásosabb az.

Ebben különbözik és ebben mulja felül a szóban levő mű, a „Kaméliás hölgy“-et. Abban folyton előttünk áll a szenvedő, mellbeteg nő, kinek kiállott szenvedései mintegy előkészítik a nézőt a catastropha. És a hallgató félig kibékülve hagyja oda a meghalt Margitot, kinek zajos élete után csak jótétemény a halál. De itt a két szerető szív egymás által boldog már..... egymás karjaiban... egyszerre zörgés hallik... Pál felnyitja az ajtót... lövés dördül el.... Pál elesik és meghal.... És a szerző e jelenete után leereszteti a függőnyt, és ott hagyja a megölt Pált, annak zavart barátait és a kétségbeesett elájult nőt férje zsarnoki hatalma alatt. — — —

De hogy visszatérjek Dianára, ő következetesen jellemzett tökéletesen élethű alak a színműben. Jóllehet sok olyant mond, és tesz, mit kevés oly rangbeli nő nem tenne, és mondana, mindazáltal folyton természetes és következetes marad. Mindig a körülmények következtében elhibázott életű, a férje által nem szeretett, és

ennek következtében titkon szerető, a férje parancsának ellenszegülő, és szellemdús nőt látjuk magunk előtt.

Igen szépen rajzolódik elénk jelleme mindjárt a 2-ik felvonásban, midőn Pállal a művészi életéről beszél, s azt mintegy irigyelve e szavakat mondja:

„.... A művészi élet az, melyben kiki erőteljesen saját értékét mutathatja be, hol semmi, ha semmit sem tesz, hol mindent csak magának köszön, hol ha szelleme, talentuma van, a legalsóbb családból származók bár megnevesíti azt, mint a nőt, kihez ragaszkodik... Mindennek egy vonzó, költői, ideális oldala van, minden csak kissé lelkesülni tudó egyén előtt. Én Önben nemcsak a művészt bámulom, de vannak pillanatok, midőn egész lételet irigylem“....

Hasonlóul igen szép, midőn férje éjjel váratlanul elutazásra akarja kényszeríteni. Ellentállása, tiltakozó női büszkesége feledteti velünk a gyenge, siró nőt, ki Pált csak imént kérte támaszául.

Elmésségét, szellemdusságát tárja elénk azon jelenet, midőn a herceg szerelmi vallomására azzal felel, miszerint egy bankárról mond el egy adomát, ki a tőle pénzt kérők neveit s az összeget mindig feljegyezte s azt évenként összeszámolta. Ha azután újra jöttek kérni megmutatta a jegyzéket, s bebizonyította, hogy ha mindnek ad, úgy tönkre leendett téve. „Én is feljegyzem — úgy mond — a szerelmi vallomások számát, Ön a 138-ik herceg, ha mindnek elhiszem a mit mond, hol volnék most?“

De jellemének és egész alakjának fénypontját a zárjelenet képezi. Midőn gyászosan öltözve, megjelen Pálnál, s a hideg fogadtatás és sértő szavakért elégteltet kíván. Ekkor már nem az ingadozó gyenge nő, de a becsületében sértett, haragvó hölgy áll előttünk, s remegő hangon így szólva:

„Uram, Ön egy nőt gyaláz meg házában, egy nőt, ki Önt szereti, s ki egész életét feláldozá, hogy Önnek tett esküjét megtartsa. Ez jellemtelenség uram! tudja! — szívébe enged pillantani, és látni engedi a szenvedély forrongását mely, abban dül.

(Vége köv.)

Mirza-Schaffyból.

— Bordialok. —

I.

Hadd ülöm meg áldomással
Én e fontos nagy napot,
Hogy először fürge lábam
A csapszékbe elhozott.
Megbutulva mély alázat
Vakságában nyögtem én
S borban, dalban, szerelemben,
Létem, im! — megizlelém.
Mirza-Schaffy részegitsen
Most a bor, dal, szerelem;
Részegítőbb lesz a dal majd,
Mit kigondolsz részegen!

II.

A tüzes bor lánghevétől,
Mélyéből a tölt pohárnak,
Méreg és erő pezseg föl,
Szép, rút egyaránt kiárad;
Mérve mindig az ivóhoz:
Mérve roszhoz, mérve jóhoz.

Részegen vad durvaságba
Hull mindig a lomha, dőre;
Bortól ittas lesz a kába,
Lelkessé leszünk mi tőle,
Élez özönlik ajkainkról,
Nyelvünk ékes hangosan szól,
Ereinkben tűz barangol,
És mi szép az kedvre hangol.

A bor záporhoz hasonló
Mely moesokban csak moesok lesz;
Míg a dús talajra omló;
Tiszta áldás: kárba nem vesz.

III.

Mullah! — jó volt a bor
És rágalmazni kár,
Bár dorgáld meg szavam,
Vagy bölcsnek mondj akár!

Imázni nem jövék
Én a templomba, hidd:
Berugtam; az bizony! —
S ugy tévedtem be itt!

Dr. Kenedi Géza.

Gil Blas élményei.

(Töredék.)

A spanyol miniszterelnök L. herceg titkára voltam, s napról napra haladást tettem kegyében, a legszebb reményeim voltak s a világon a legboldogabb ember lehettem volna, ha dicsvágyam képes lett volna az éhség ellen megóvni. Két hónap óta pompás lakásomat odahagyva, egy szerény kis butorozott szobába költözök. Ez annyira kellemetlen volt reám nézve, hogy ha jókor reggel elmentem, csak késő este tértem oda vissza aludni; mindennek dacára nem vesztém el türelmemet. Az egész napot színházban töltöttem azaz a miniszternél, hol is a nagyur szerepét kellett játszanom. Visszatérve konyhámba a nagyur elpárolgott, s csak a szegény Gil Blas maradt, a kinek nem csak hogy pénze nem volt; de még csak azt sem tudta hogy miből éljen. Ruháimat kénytelen valék darabonkint eladni, s csak annyit tartani meg, amennyi nélkülözhetetlen szükséges. A vendéglőt kerülnöm kellett, mivel számláimat nem tudtam kifizetni. Ugyan istenem! mitévő legyek már, hogy fönnállhassak. Az irodába minden reggel egy zsemlyét s egy korty bort hoztak számunkra

reggeli gyanánt; ennyi volt az egész, mit a miniszter számunkra küldött.

A nap folyama alatt ez volt egyedüli eledelem, a mi pedig az estét illeti; többnyire vacsora nélkül feküdtem le. Ilyen állapotban valék az udvarnál, hol tündököltem; s hol inkább szánalmat mint irigységet gerjesztettem. Végre nem türhettem tovább nyomoromat. Elhatározám magam, helyzetemet — adandó alkalomkor — a miniszter előtt fölfedezni. Szerencsére az alkalom nem sokáig késett.

Escorialban*) kinálkozott, hová néhány nap lefolytával a király a spanyol herceg kíséretében utazott. Midőn a király Escorialban időzött, mindnyájunkat dusan ellátatott, ugyannyira hogy otléte alatt nem éreztem, hogy tulajdonképen hol szorít a cipő. A miniszter hálószobája mellett egy ruhatár volt, mely nekem hálószobául szolgált. A miniszter egy reggel — midőn szokása szerint hajnalban kelt föl, — azt parancsolá, miszerint lássam el magam papiros és íróeszközzel, s kövessem a palota kertbe. A kertbe érkezve egy fa alatt foglaltunk helyet, a hol én, főnököm kívánsága szerint oly állásba helyeztem magamat, mint mikor az ember kalapja tetején irni akar; s ő néhány irományból olvasni látszott. Messziről tekintve, azt hihették volna, hogy igen fontos ügyekkel vagyunk elfoglalva, holott mi csekélysegekről beszéltünk. Így telt el egy óra, mely alatt vidor kedély hangulatomból kifolyó elmés ötletekkel mulattattam ő excelenciáját.

Egyszerre két szarka jött felénk repülve s ugyanazon fára szállottak le, mely alatt mi ülénk, s kis idő múlva el kezdtek fecsegni, még pedig oly hangosan; hogy figyelmünket magukra vonták.

Nézze csak, — mondá a herceg, — úgy látszik hogy ezek a madarak veszekednek; nem képzelem mennyire kíváncsi vagyok, veszekedésök okát megtudni.

— Exelenciád kíváncsisága egy mesét juttat eszembe, melyet egy indiai meseirótól olvastam.

— A miniszter kérdezé, hogy miféle mese volt az, mire én következőleg beszéltem azt el neki.

Persziában egykor egy igen jó fejedelem uralkodott, de ki nem lévén képes az államot kormányozni, a kormányzás gondjait nagy vezérre bízta. Ezen miniszter, kit Atalmuknak hívtak, kitünő tehetségekkel bírt, s a rábizott kiterjedt birodalom terheit meggörnyedés nélkül viselte. A békét minden irányban föntartotta, s a fejedelmi tekintélyt kellemes módon tudta megvédeni. A jobbágyok pedig egy jóakaró apát találtak ezen fejedeleméhez hű miniszterben. Atalmuknak néhány titkárja közt volt egy kázméri, kit Zéangirnak hívtak, s ki Atalmuk kedvence volt, minden mulatságaiban részt vett, vele ment vadászni, és ki előtt semmiféle titka nem volt. Egy napon vadászat közben a nagy vezér két szarkát pillantott meg egy fán, a hol élénk kelepe-

*) Escorial kis városka négy mértföldnyi távolságban Madridtól, egyike a spanyol királyok három rezidenciájának, híres hasonnevű kolostoráról, melyet II. Fülöp 1557-ben építtetett.

lésbe voltak elmerülve. A nagyvezér így szólott titoknokához.

— Nagyon szeretném tudni, hogy vajjon mit beszélnek ezek a madarak az ő nyelvükön.

— Uram, — felelé a titkár — kívánsága igen könnyen teljesülhet.

— Hogy, hogy? — kérde Atalmuk.

— Igen egyszerűen, mivel egy dervistől megtanultam a madarak nyelvét. Ha kívánja, ugy hallgatózni fogok és a hallottakat majd szórol szóra elmondom.... A miniszter beleegyezett s Zéangir a madarakhoz közeledve figyelmesen látszott hallgatózni. Kis idő múlva főnökéhez tért vissza.

Excellenciás uram! képzelje csak, a madarak beszélgetésének tárgyát mi képezzük.

— Ez lehetetlen! kiáltá a persa miniszter. S aztán mit beszélnek rólunk?

Egyik a kettő közül azt mondá: Ime nézd a nagy vezért, ki Persiát fészket védő sasként őrzi, s ki szüntelen jóléte felől gondoskodik, most fáradalmait kipihenendő, ezen erdőbe jött vadászni az ő hű Zéangirjával. Mily boldog lehet ez a titkár, hogy oly urat szolgál, ki csak is javát akarja.

— Lassacskán — mondá a másik — lassacskán, ne dicsérd olyan nagyon a Kázméri szerencsét. Igaz ugyan hogy Atalmuk fesztelenül mulat vele, bizalmával ajándékozza meg, sőt azt sem vonom kétségbe, miszerént egy tekintélyes hivatalt fog adni számára; de míg ez megtörténik: addig Zéangir éhen fog meghalni. Szegény tatár egy olyan kis butorozott szobában lakik: melyben a legszükségesebb butorokat is nélkülöznie kell. Egy szóval nyomorult életet folytat, anélkül, hogy az udvarnál valaki csak észre is venné. A nagyvezér nem igen törődik körülményeivel s azt hiszi miszerént eleget tesz érte, ha jó indulattal viseltetik iránta. És ebbeli hite folytán a szegény titkár a nyomornak esik áldozatul.

E helyen elbeszélésemmel fölhagytam, hallani akarván, hogy mit fog mondani a herczeg: ki mosolyogva kérdezé tőlem, hogy minő benyomást gyakorolt a mese a nagyvezérrre, s ha nem sértette-e meg a titkár vakmerősége?

Nem — válaszolám kissé zavarba hozatva ezen kérdése által. — sőt ellenkezőleg, a mese azt állítja, hogy azontul jótéteményeivel halmozá el.

Azaz ő szerencsése, mondá a herczeg komoly hangon, mivel vannak miniszterek, kik rossz néven vennék az ilyen megróvást. Azonban, — folytatá felállva s a párbeszédet félbeszakítva — azt hiszem, hogy a király ides tova fölkelts engem kötelességeim közelébe hívnak.

Ezt mondva sebes léptekkel haladt a palota felé, a nélkül hogy többé egy szót is szólott volna hozzám, s mint gyanítám kellemetlenül érintve az én indiai mesém által. Én a király előszobájának ajtajáig kísértem, aztán a reám bizott papirokat előbbi helyökre tettem vissza.

(Vége köv.)

Menyegző előtt.

— Kép az uj-yorki életből. —

Még egy nap és azután adieu szabadság! adieu barátok! Még huszonnégy óra, és azután nem vagyok többé csupán a magamé, hanem Honoriáé!

Igen, holnap lesz a menyegző; de mit csináljak ma? Menyasszonyomat látogassam meg, vagy barátságos szobámban utoljára egy finom szivar füstjét fújjam a levegőbe?

Nem; meglátogatom B... orvost, ez lesz szórakozásom; Honoriának megígértem (szegényke igen nagyon aggódik miattam) hogy meglátogatom és beszéllek vele.

A mint mondám, ugy lón. Dr. B-t nagyon elfoglalva találtam, de alig mutattam magam, minden egyebet félretett s kezét nyujtotta.

— Már több husz évinél, hogy dr. B-t ismerem, és természetesen ő is engem testileg, lelkileg oly jól ismer, mint saját magát.

— Nem vagy beteg, — kérdi, — miért jösz és rablod drága időmet, hordd el magad!

— Csak azért jöttem, hogy Honoriának eleget tegyek, — feleltem mosolyogva; — adj néhány pilulát, vagy port, hogy a rendelt gyógyszer ma este megmutathassam neki.

Az orvos leült, végig nézett tetőtől talpig s végre ezt mondá:

— Alfréd, neked más élethez kell kezdened.

Nevettem.

— Holnap kezdem... hisz tudod.

— Eh! Ostobaság, menyegződnek semmi köze hozzá, te nagyon könnyelmű vagy, te nagyon sok pénzt pazarolsz, neked...

Ásítózni kezdtem.

— Mihez kezdjek?

Mielőtt ideje lett volna felelni, az inas két hölgyet jelentett be, kik beszélni akarnak vele.

— Most nincs időm számodra, — mondá barátom, hozzám fordulva, — de nemsokára ismét látlak. — Ha nincs más dolgod, megbizlak valamivel. Jársz sétálni?

— Ritkán.

Levelet vett ki zsebéből s a czimet meg sem nézve nekem nyujtotta:

— Itt van egy hosszú séta neked; jót fog tenni!

Elveszem a levelet, olvasom a czimet: „John Fordyce. Esq. Nro 116. Fourth-Str. New-York City.“

— Jó messze van barátom, de elviszem. Holnap látlak.

— Holnap?

— Természetesen, csak eljössz menyegzőmre?

— Kedves barátom, lehetetlen; egy óra múlva Philadelphiába utazom. Főlöszleges többet mondanom... el kell mennem. Ne felejtssd a levelet és menj.

Jó három negyedóra múlva én a Fourth Street 116. számnál vagyok. Nagyon csinos ház, jó tágas, de csodálkozva tapasztalom, hogy oly elhagyottnak látszik, mintha senki sem laknék benne.

Csengetek. Egy kis fiu ajtót nyit.

— Itt egy levél mr. Fordycenak.

Elveszi a levelet s az ajtót becsukja. Lassan megyek a lépcsőn lefelé.

— Kérem egy pillanatra! — mondja valaki. Megfordulok. Öreg, kék szemüveges ur jön felém, levelet (mindenesetre az általam hozottat) tartva kezében.

— Bocsánatot kérek, — kezdi; — személyesen ismerős ön dr. B... vel?

— Évek óta ismerem — felelém.

Mosolyog s mily különös mosolygás!

— Sziveskedjék néhány pillanatra belépni, szeretnék önnel beszélni.

Belépünk. Székre mutatva hozzám fordul:

— Tessék helyet foglalni!...

— Nyiltan akarok önnel beszélni, — kezdi ismét; — megvagyok győződve Mr. Derlow, hogy szereti az őszinteséget.

— Tisztelt uram, — feleltem, — nevem nem Derlow.

— Nem! akkor tévedek, de az nem tesz semmit, azt akartam mondani...

Szavába vágtam.

— Talán önnél nem tesz semmit, de én szeretem, ha nevemem szólítanak.

— Szabad kérdenem tehát nevét, — felelé gúnyosan.

— Nevem Durand... Durand Alfréd.

— Durand Alfréd, ej! nem Derlow Allan ön?

Bosszankodni kezdek.

— Uram, itt tévedés van. Ha ön azt hiszi, hogy én Derlow Allan vagyok, téved. Doctor B... megkért, hogy egy levelet adjak át önnek; megtettem, ez az egész. Mosolygott.

— Az mind nem tesz semmit. Mr. Derlow; bocsánat Mr. Durand; barátai azt hiszik, hogy ön beteg, s úgy gondolják, hogy egy kis nyugalom házámban, önnek jót teend.

Az ajtóhoz rohantam.

— Látom uram, — mondám, — hogy ön nagyon téved.

— Reményem nem fog kényszeríteni oly rendszabályhoz nyulnom, mely reám és öure nézve is kelmetlen lenne, — felelé komolyan.

— Rendszabályhoz nyulni! Nem értem önt.

Az asztalhoz lépett és csengetett.

— Ne is kísértse meg e házat elhagyni, mert nem fog önnek sikerülni.

— Az istenért mi jut eszébe! — kiáltám neki menve.

Nevet és csenget.

Pillanat mulva két öles, erőteljes férfi állmögöttem.

Különös! Csak most kezd előttem a dolog világosodni. Bosszusságom eltűnt, s mulatni kezdek a dologon.

— Hahaha! — nevetek, — Csak nem gondolják, hogy örült vagyok?

(Vége köv.)

A veres Julia.

— Novella. —

Irta: Eckstein Ernő.

(Folytatás.)

Mélyen megrendültem. Ugyan az az ember térdelt itt, ki nőül vette a „veres boszorkány“-t, hogy háborítlanul elesáthassa annak nővérét? Ugyan az nő volt-e az, akiért hitte, hogy egy gazdag, szeretettel teljes lángszívet porba taposhat? Most térden állott előtte... Külsőleg elérte merész vágyainak czélját, — de mily egészen más volt a tartalom, melyet a sors közbeszurt e jelenetig. Tőle, kinek megejtő fényessége egykor őt elvakította, kérte most vissza azt az egyszerű kincset, kinek szépségével akarta őt visszahódítani! Mi akadályozta most őt, hogy kizsákmányolja e helyzet előnyeit? Tán kevésbbé szép volt Edith, mint valaha? Ellenkezőleg! A szellemi izgatottság megdicsőíteni látszott őt! Mintegy megigézve nyugodott szemem e megejtő alakon, melynek minden vonása a kecs és kellem bélyegét viselte... És Rudolf a gyönyörű tündér arczába nézett, anélkül, hogy egyéb érzésnek adott volna helyet, mint a Juliáért való fájdalomnak!

Sajnos ezen emlékezetes jelenet semmi említésre méltó eredményre nem vezetett; Rudolf bsszelt, Edith perczről perczre változtatta színét, a báró ajkait harapdálta s fejét rézta, — de senki sem tudta, mihez kezdenek. Utolsó reményében megcsalódva tántorgott el Rudolf, szintoly értelmes, mint nagylelkű sógorának minden vigasztalási kísérletét és Edith minden biztatását mereven és érzés nélkül vissza utasítván.

* * *

Ősz költözött a vidékre, anélkül hogy a dolgok állása a legkisebbet változott volna. A legelterjedtebb újságokban közzétett név nélküli felhívás eredménytelen maradt. Edith és férjének fáradozásai is csak azt tanúsították, mennyire komolyan vette a dolgot az eltűnt kimondott szándékainak utolsó kinyilatkoztatásában.

Cornelius profesor september 28-ikát tűzte ki tudományos légyottunk napjául; 27-én este utra készültem, de nem anélkül, hogy szerencsétlen barátomat előbb még egyszer meg ne látogattam volna, ki valóban a legtitkolatlanabb siralom képet nyújtotta. Munkájánál találtam őt — mert folytonos biztatásaimnak sikerült végre rábirniok őt, hogy folytassa irodalmi tevékenységét — de hogy dolgozott! Gépíleg és örömtelenül dolgozta fel az anyagot, gépíleg és örömtelenül rendezett és kritizált: valódi alkotásról szó sem lehetett; saját fájdalomának is kifejezést adni, hiányzott lelki képessége.

Az egykor oly életvidám és kicsapongó fiatalkori társomnak szomorú sorsa az egész uton foglalkoztatott. A halvány, elepedt arc, mely oly szomorú hangon kívánt nekem szerencsés utat, elutasíthatatlan tolakodással üldözött, sőt éji álmaimba is vegyült. Másnap későn keltem föl s meglehetősen bosszus hangulatban. Dorpati collegám megérkezéseig még jó négy órai időm volt

s így elhatároztam magamat, hogy sétát teszek a Frigyes-ligetbe. Nem tudom, mi vezette gondolataimat ép ezen irányba. Talán ama ösztönszerű kívánság volt, hogy kerüljek minden ismerős arcot, mely különösen szeretetreméltó világitásban tüntette fel előttem e távoleső városnegyedét.

Midőn a Sándortérre kanyarodtam, karsú női alakot vettem észre, ki rugékony léptekkel vagy harminez lépésnyire előttem sietett. E jelenség feltűnt nekem. Ugy tetszett, mintha homályos emlékezet merülne fel bennem s mégsem sejtettem azt, amit néhány perczel később kimondhatatlan meglepetésemre felfedeztem. Egy közeli utcából vágatva kocsí rohogott át a téren, a hölgy kissé megijedve lépett félre s hátra fordult: megismertem Juliet!

Egy pillanatig haboztam — de csakis egy pillanatig. A következő perczben szemben álltam vele.

Rám meresztette szemét, mint valami rémjelenségre. Aztán lángoló pirosság ömlött arczára. Ajkai mozogtak, mintha varázsló formulát akart volna mormolni, de szó nemjött ajkára.

„Megtaláljuk végre kegyedet!“ kiáltottam remegő hangon. „Ó ha sejtette volna, mennyi búbánatot okozott nekünk!“

„Igazán?“ kérdé keserűn; „nos az el fog mulni, amint elmúlt az én búbánatom is. Elvárom becsületességétől, hogy el nem árul. Csak arra kényszerítene, hogy megváltoztassam tartózkodásom helyét...“

„Julie, mit beszél kegyed? Komolyan elhiszi, hogy, eleresztem kegyedet! Nem, jobban tudom mivel tartozom szerencsétlen barátomnak!“

Csak nagynehezen sikerült vele megértetnem, hogy a jog és méltányosság fogalmai szerint meg kell engem hallgatnia. Több ízben akart elillanni, de oly bensőséggel kapaszkodtam karjába, mi más körülmények között impertinens lett volna. Utoljára is magunkra vontuk az általános figyelmet s így hát látható ellenkezéssel egyezett bele, hogy a Frigyesligetbe kísérem.

Karomat nyújtottam neki s elbeszéltem most egész ékesszólásom erejével, mily nagyon megváltozott Rudolf a pajkosság és kicsapongás ama napjai óta, mily kimondhatatlanul szenvedett érte, szíve egyetlen igazi szerelméért, mily nyomorultan sorvadozik boldogító szerelme nélkül.

Egy szóval sem szakított félbe. Midőn elvégeztem, búsan mosolyogva rázta meg fejét.

„Ez hiába való!“ mondta tompa hangon. „Ön csalódik ily változások becslésében. Meglehet, hogy utólag megbánást érez, de ez nem törüli el a rettenetes igazságot, mely éjjel-nappal üldöz, mint a bünös átka. Ki tudja, vajjon nem-e azért érzi oly élénken hiányomat, mivel titkos czéljait hiúsítja meg távollétem. Persze fájdalmas, oly közel a czélhoz, elveszteni azt az eszközt, melynek segedelmével e czélt elérni reméljük.“

(Folyt. köv.)

Giardinetto.

Budapest, 1878. jul. 9.

(B. A.) A nemzeti színház augusztus 1-ig zárva lesz. A nemzeti színház könyvszállítójának, a nemzeti könyvkereskedésnek kirakatában pedig ma és mindennap olvasható:

A MAI ELŐADÁS SZÖVEGE
Oedipus Kolonosban
itt kapható.

Nagy figyelem a közönség irányában.

*

Hasonló gondot igazol némely más könyvkereskedés kirakata.

A könyvészeti ujdonságot keresztkötésbe teszik. A papírszalagra fel van nyomva, „hogy éppen most jelent meg.“

S az a felirat ott diszeleg ugyanazon könyven hónapok mulva is. Így történik, hogy például a Schiek-féle szakmű (A büntetőjog őskora) az éppen most megjelentek között van.

*

Hanem aztán vannak teljesen haladó bibliografiai kirakatok is. Aigner Lajos könyvkiadása egész könyvészeti tanulmány. Grimm és Horovicz kiállítását változatos és gonddal készült. Az Eggenberger-féle akadémiai könyvkereskedés, Tettey Nándor kereskedése a kulturáról statisztikai számot produkál. De legnagyobb elismerés illeti a — francia Lafite Emil megtekintésre méltó könyvkiállítását. A bécsi-utcai üvegtáblák előtt folyton nagy közönség gyönyörködik az oly változatosan és izléselesen kiállított művészi képek fölött.

*

A mi más kulturezikket illet, felemlithetjük a papírkereskedést. Posner Károly Lajos kirakatai ugyan állandók, mint a megtestesült következetesség, de a nemes lovag üzletében, — humánus érzelmeitől indítva — közmenhelyet tart. Legalább azt kell hinnünk, hogy a kereskedés hajléktalanok menedéke. El lehet az ember ott akár félnapig, nem kérdi a figyelmes személyzet senkitől, hogy mi tetszik.

*

Érzelgős lapocska a „Mező-Tur.“ És sentimentálisusa mellett mészáros-stylben ír. Megtisztelve érzi magát, hogy foglalkoztunk vele és zokon veszi, hogy nem szór mentében bántunk vele. Pedig jóra való ujság hallgat a jó tanácsra; mióta figyelmeztettük, hogy ne tömjénezen munkatársainak nem kér „gyakrabban — ilyenkit“ és nem nyilvánít köszönetet a „ragyogó tárczáért.“ A „giardinetto“-t csak kivételképp olvasta és kivételképp csak éppen akkor, mikor neki szóltunk. De azért általában nem szereti ama vegyes gyümölesöt; fanyar ezik jutott neki, talán éppen borsszem.

*

Azután a „Déli báb“-ot leczkérteti oly hangon, minőt illemérzetből nem reprodukálunk és mód nélkül örül, hogy ő fenn van ám az Olympuson. (Saját esze járása.) Pedig édes, kis, berzenkedő „Mező-Tur.“ olyan fiatalos (primitív) az a diésekvés és eszünkbe juttatja azt a közmondást, hogy: quel qui rit vendredi, dimanche pleurrera. Ne adjon olyan példát ragyogó tollú munkatársaink.

Tavaszi a vidéken és a fővárosban.

Tavaszi, nyár, őszi, tél. Oly négy téma ez, melynek tágas mezejét minden költő Pegazusa, valamennyi versfaragó füzfa paripája és minden tárcza-írónak a két előbbi között álló ponyja számtalanszor keresztül-kasul nyargalt már. — Pedig, valljuk meg őszintén, kissé unalmas dolog az időről beszélni, legalább a közvélemény ennek tartja, és szép hölgyeink bizonyára ügyetlen társalgónak fogják vélni azon fiatal embert, ki e szavakkal kezdi fenni a beszélgetés fonalát: „Beh szép idő van ma!“ — Másrészt azonban, ha meggondoljuk, hogy mennyire alá vagyunk vetve az időjárás szeszélyeinek, hogy hány regényes, élvezettel kínálkozó kirándulást, mennyi víg majálist üztek szét a komor fellegek, — akkor belátjuk, hogy mégsem lehet az időjárást, e hatalmas urat, annyira ignorálnunk, hogy még csak ne is tartsuk érdemesnek beszélni róla. Azért tehát, tisztelt hölgyeim! ne mosolyodjanak el, ha talán egy Önöket érdeklő ifju a fenn idézett szavakkal kezdi a társalgást, mert hátha ezek titkos felszólítások akarnak lenni egy kellemes sétára, hol önöknek a természet ölen szabadabban szóló ajkáról sok igen szép dolgot lesz alkalmuk hallani.

E kis bevezetést szükségesnek tartottam azért, nehogy én is a már említett szánó mosolyt érdemeljem ki, mert szintén az időről kívánok szólni, kezdvén szavaimat eképen: Ma igen szép tavaszi nap van. Ezzel ugyan nem mondtam valami nagy ujságot, mert ezt kivülem minden fővárosi, sőt vidéki ember is tudja, mivel a szép idő nem tartozik a főváros kiváltságai közé, mint a fényes paloták, nagyszerű multságok, elegáns öltözetek és ezek végezeteül a sok csőd és öngyilkosság. Sőt a vidéki lakónak sokkal inkább van alkalma észrevenni és élvezni a tavaszi szépségeit, mint nekünk e „roppant köhalom“ közt élőknek, miután a fővárosi embert kettőn kívül alig emlékezteti más a tavaszra, s e kettő: a hőmérő és ruha. Az első az által, hogy higany-oszlopának csúcsa fölemelkedik a 0 pont alatti fagyos vidékekről, mint a kis ibolya felüti fejét a föld

fölengedt kérge alól, (bocsánat e tulmerész hasonlatért!), a második pedig az által, hogy Alter és Kiss, Monasterly és Kuzmik s a többi megszámlálhatlan ruhakereskedők kirakatai a vastag téli öltönyök, a nagyon is vékony báli ruhák helyett izléses tavaszi felöltőknek adnak helyet, melyeken nem egy sovár női szem pihen, üdvös leczkét tartva férjem uramnak, hogy bizony az ő tavaszi ruhája már nem is új, nem is divatos, s ideje volna azt egy ilyennel (a kirakatra mutat) kicserélni, mire s „boldog“ férj elfojtott sohajjal felel. S másnap csakugyan látjuk a szép nőt új ruhájában, s mellette férjét tiz esztendő, kopott Überzieherében. — S e két jelenségen kívül alig akad más, a tavaszra emlékeztető jel, ha csak ide nem számítjuk azon ibolyákat, melyeket az utezsarkokon épen nem viruló „ibolyák“ árulnak, de melyek (már t. i. a valódi ibolyák) ép oly gyorsan elhervadnak, mint árulóik. Mennyivel boldogabb a vidéki ember, ki kertjében gyönyörködhetik a tavaszi e kékszemű hirnökeiben, s két marokkal tépheti azt, mit mi két ujjunk közé szoríthatunk csak. — És ezek után mennyi kellemes tavaszi meglepetés vár még reá! Ott vannak először is a csicsergő fecskék, a szerény házak e kedves tavaszi vendégei, melyek hűségesen felkeresik az általuk, vagy elődeik által épített kis fészket, szorgosan javítják és rendezik be azt maguk és kicsinyeik számára, s mint régi ismerősök üdvözlik a háznépet s viszont ez őket. No hisz merne csak egy ily szegény madár arra a vakmerő gondolatra jönni, hogy egy fővárosi palota falán kezdjen magának fészket építeni! Majd elő is jönné a házmester, s kegyetlenül lerombolná egész napi fáradságos munkáját, hisz nem fizette meg a szerencsétlen a házi urnak azt a csekély helyet, mit bitorlani akart, aztán meg úgy elrútitaná az a csuf sáralkotmány a szép czirádás falat. — Egy másik kellemes tavaszi hirnök a vidéki számára azon fölséges lég, mit a szelid szellő kertjének virágzó gyümölcsfái közül hajt szobájába, s mely helyett a fővárosi csak sötét, kiesiny udvar csatorna-büzét kapja. Hogy is fogamzhatnék meg a fa a köves talaju, kövel földött udvar-

ban, melynek mélyét a víz- és gázvezető csövek, csatornák szelik át, melyekből bizony nem sok életnedvet szíhatnak a gyökerek; aztán meg a fa sok helyet is foglalna el, már pedig a drága telket értékesíteni kell, vagyis lehető nagy részét tele építeni, s így jönnek aztán létre azon udvarok, melyekbe csak nagy ünnepeken téved egy-két napsugár, hogy a kopárságot megvilágítsa. Azért, ha jobb levegőt akarunk élvezni, nincs más, mint fölkeresni az egyes befásított téreket vagy ligeteket, hol azonban viláért sem szabad a gyepre lépniük, vagy pláne rátelepedniük, máskép a felügyelővel gyülnék meg a bajunk. Mennyi előnye van e részben is a vidéki embernek, ki a nagy természet ölében szabadon élvezheti annak leplezetlen kellemeit, s elmondhatja magáról — mit mi, fővárosiak nem tehetünk — Petőfivel:

„Fekszem hanyatt a föld sötétzöld szőnyegén,
És merengve nézem a sötétkék eget.“

Végre mily kedves ilyenkor vidéken estenkint a mezei munkáról hazatérő munkások csoportja is, kik elégtelen, a teljesített kötelesség édes érzetével térnek szerény, de boldog körükbe azon helyről, hol a jövő élet magvait hinték el. — Ily csoportokat a fővárosban nem lehet látni, jeleül annak, hogy mi csak elfogyasztani tudjuk azt, mit a vidék nekünk nyújt s e helyett viszonzásul küldünk a szegény munkásokra több és nagyobb adót, kötelességeket és megnyirbált jog helyett...

Azonban nem folytatom tovább az összehasonlítást, mert félek, hogy a kép komorabb színezetű lenne, mint óhajtanám. Ezekből is eléggé látható lesz, hogy aki a tavasz szépségeit tisztán, hamisítatlanul élvezni akarja, az ne jöjjön a fővárosba, hanem halaszsa ezt télre, midőn itt fényes bálákat láthat, sikerült hangversenyeket és színelőadásokat hallhat, minőknek otthon híjával van, ha ugyan nem sajnálja ezekért a vidám disznótorokat, kedélyes házi multságokat és a kisebb-szerű de fesztelen táncvigalmakat feláldozni.

Azonban egyuttal figyelmeztetjük a t. vidéki potentátókat, hogy aztán uri személyeiknek ilyen tén teletésre, még mikor nyaralnak — készítsék elő a budget-t. mert bizony itt a fővárosban még a jó levegő is pénzbe kerül. A falusi ember pedig kinek a világon mindene szokott lenni — legfőbb hiányt a pénz dolgában szokott szenvedni. Azért ismétljük, hogy úgy nyaraljanak, hogy teletessenek is.

Kosztolányi Árpád.

Nefejejtsek.

Rejts magadba esendes magány,
Rideg e lét — győtrelem;
Gyönyörével, bánatával
Fáj az élet már nekem.

Fátyolozd el hervadt arczom
Csendes estnek alkonya!
Ne is érje ébredő nap
Föl ragyogó hajnala.

II.

Megujulni érzem gyakran
Multam ábrándképeit;
'S oh! mi fájó, hogy mint egykor
Üdve, kéje nem hevít.

Lelkemen ül, kinosan tép
Egy elfojtott érzelem:
Ha magamat néha-néha
Büvkörödbe képzelem.

III.

Elsötétült ablakomra
Csillagsugár sem ragyog,
Néma minden... halk veréssel
Csak szívem, szívem dobog...

S most szép álom! jőj szememre
Szenderíts el édesen;
S óh képzelet, szárnyaiddal
Vidd hozzá bus énekem!

Echó.

○ Egy kis lapszemle.

— Mikroszkopikus tanulmány a legutolsó lapszámokból. —

Losonezi Híradó. Lapcsecsemő, a mely nevetve jött a világra; ez is reklam! Mig ugy a könyvpiaczon, mint a sajtó-irodalom terén csak sopánkodást hallhatni, a Losonezi Híradó örömpihogva beszéli el: „Mi hír nálunk?“ rovatában, hogy nagy meglepésére (!) szolgál (ez a legfelsőbb kéziratok stilusa imponál,) hogy úgy Losonez város, mint a vidék tisztelt közönsége nemcsak hogy figyelmére méltatta a ifju vállalatot, hanem azt oly pártfogásában részesíté, minőt reményleni is alig mert.

Ebből az következik, hogy ezen lapcsecmete, mely még csak első évfolyamának első két ágát hajtotta — nem volt mindjárt kezdetben reményteljes. A reményt fölfuvódásnak, betegségek tartja, ellene szegzi a realismust 6 frt. előfizetési ár alakjában. Örül a jó vásárnak, bár tuldrága 6 frtos álláspontját, (tehát már fönnállni tudó lapcsecsemő) a drága világra való hivatkozással védi. Igaza van; a világ drága,

a „Losonczi Híradó“ is a világhoz tartozik — miért legyen tehát olcsó! De azért mégis ifjui meggondolatlanságnak tartjuk az új lap e dobpergését, mert ha kiabál, könnyen concurrense támadhat! — Boldog „egy vegyes tartalmu hetilap!“ Vannak előfizetői comme il faut és politizálhat is, de csak módjával, mert vezércikkében megjegyzi: „Pártállást nem foglalunk!“ De a mellett ilyet is talál mondani: „Mi csak egyet mondunk ki s ez, hogy a kormány iránt ez időszerezt még bizalommal viseltetünk.“

Tisztelt „Losonczi Híradó“! igaz ugyan, hogy a „vegyes kereskedésben“ sok mindenfélét lehet árulni, de — puskaport nem; arra külön engedély kell. — Sapientsat! A 2-ik számban az első czikk politikának, második czik a hirdetésre buzdításnak — a harmadik a Krrricsi-féle elménczkedésnek van szentelve. Adieu Darázs! Aztán megint politizál! Magyar Afrika társulat (sic!) czikkében a belga királynőről így szól: Az Árpádvér mely e királyné ereiben buzog, nem fog meghülni szülőföldre iránt...! Ezért biztosan saját pert indít a Crouy-Chanel család a L. H. ellen.

Azonban egy oly resignált, erőteljes csecsemő, a mely a tárczájában is fogyasztja a „gyertyát“, a melynek jelszava: „oleum et operam non perdidit!“ nyugodtan eléje nézhet a jövőnek. Nem fél semmitől! Courage D' Arage!

K Ü L F Ö L D.

A berlini congressus békemüve immár szövegeztetik. Hírlík, hogy szombaton aláíratik a hatalmak által. — Hoedel merénylő bünperét Berlinben f. hó 10-kén kezdték tárgyalni. Egyik, május 28-kán szüleihöz irt levelében így írja alá magát: Hoedel Miksa, a német császár ő fölségének udvari merénylője. — Cyprus szigetnek az angolok részére történt átengedése a berlini congressus békés tovább működését nem akasztotta meg, minthogy e congressus csak tudomásul vette az Anglia és a porta között kötött egyezményt és csak a san-stefanói szerződés tárgyalására érzi magát hivatva. — Serajevóban Boszniának az osztrák-magyar seregek által leendő occupálását fegyvereskézzel szándékoznak megakadályozni az ottani mohamedán lakosok — még pedig a váli (kormányzó) lázító beszéde folytán. — Bécsben a persa sah az arzenált is meglátogatta és ott az őt üdvözlő Uchatius tábornokkal igen nagy érdekléssel társalgott.

FŐVÁROSI HIREK.

— A fölsőbb női középtanoda igazgatójává Berecz Antal neveztetett ki. — Dr. Várad Antal az „Iskarioth“ pályanyertes dráma szerzője és lapunk munkatársa eljegyezte Hickmann Róza kisasszonyt, az az operai előkészítő tanoda tagját. — A „Nemzeti Hírlap“ szerkesztését Markus István vette át. — A lugessentiát ezuntul csak hatósági ellenőrzés mellett

és pecsételt üvegekben szabad árulni. — A fővárosi közjogi ellenzéknek Irányi Dániel elnöklete alatt a Hungáriában tartott értekezletén Dobos ügyvéd az eddigi czim helyett indítványozá a következőt: „Mérésékelt közjogi ellenzék.“ — Ez indítvány pártolásra nem talált.

VIDÉKI HIREK.

— Trencsénből írják, hogy a vegetatio: rozs, árpa, burgonya, igen szépen állnak! — A besztercebányai tankerület középiskolai tanári körében, élükön dr. Klamarik Jánossal — a magyar nyelvnek az alsóbb osztályokban való általánosítása tárgyában hazafias mozgalom keletkezett. — A nagybecskereki segéd tanfelügyelő tolnai gr. Festetich Benno, Petheó Vilma kisasszonyt eljegyezte. — Vinkovceben Dregély ezredes buzdító szavaira a Mollinár ezred lelkesedésében újra hűséget esküdött az apostoli magyar király zászlója alatt kitartóan küzdeni életre halálra.

NYILATKOZAT.

Minthogy „Versek a magányból“ czimű munkám, melynek kiadását Aigner Lajos urtól Rudnyánszky Gyula vette át s megjelenése márczius végére volt hirdetve, mai napig se látott napvilágot, szükségesnek tartom t. előfizetőimet értesíteni, hogy a beküldött pénzekért Rudnyánszky Gyula urhoz (lakik Nyitrán), mint felelős kiadóhoz forduljanak s félreértések elkerülése végett azt is tudassák, kinél történt az előfizetés.

Budapest, 1878. jul. 8.

Reviczky Gyula.

NYILATKOZAT.

Böhm Gusztáv ur, a budapesti nemzeti színház vólt operai rendezője elhunytá fölött sok oldalról vettem részvétkifejezést. A szives figyelemért fogadják a t. résztvevők halás köszönetem, azonban a tévedés rektifikációja végett ki kell jelentenem, hogy Böhm Gusztáv ur csak névleg volt rokonom.

Budapest, jul. 8.

Böhm Adolf.

Pályázati hirdetés.

Ezennel újból emlékeztetünk arra, hogy az alulírt szerkesztőség f. é. febr. 8-án másod izben tüzte ki a 7 drb. magyar aranyból álló pályadíjat egy, legalább 4 írott ivre terjedő, a jelen társadalmi

életből meritett tárgyú és a hármás bíráló bizottság által valódi műbecsessel bírónak jelzendő beszély jutalmazására. **A beküldési határidő több oldalról történt kérelmező fölszólamlás következtében f. évi aug. 1-ére halasztatott.**

A „Délibáb“ szerkesztősége.

HELYI TÁROGATÓ.

— **Az országgyűlési képviseléválasztás** menetére vonatkozólag a következőkről értesültünk: Városunkban a képviseléválasztás f. é. augusztus hó 5-ik napján fog megtörténni. A választás helyéül az I. (Péterfia-Csapó) választó kerületre nézve a ref. főiskola helyisége, a II-ra (Hatvan-Piacz) a városház nagy tanácsterme, a III-ra (Czepléd-Varga) a városház kis tanácsterme, jelöltetett ki. Választási elnök: az I. kerületben Simonffy Sámuel, helyettese Varga Lajos; jegyző Tóth Sámuel, helyettese Nagy Ferencz; a II. kerületben elnök Armós Bálint helyettese, Gönyey Károly; jegyző Boczkó Soma, helyettese Beszterczey Károly. A harmadik kerületben elnök: Dalmy Károly, helyettese Halmágyi Lipót; jegyző Komlóssy Arthur, helyettese dr. Zelízy Dániel. A szavazás reggel 8 órakor veszi kezdetét és pedig: az I-ső vál. kerületben Péterfia, a II-ikban hatvanutca, III-ikban czeplédutca, fogják a szavazást megkezdeni. A szavazó-jegyek az I-ső vál. kerületben vörös a II-ikban fehér, a III-ikban zöld színűek lesznek.

— **Eljegyzés.** Vadon Sándor, városunk egyik derék és keresett ügyvéde f. jul. 7-én tartotta meg H. Szoboszlón eljegyzési ünnepélyét a bájokban gazdag és művelt lelkű Kovács Erzsike kisasszonnyal, ngs. Kovács Miklós nyug. kir. törvényszéki elnök leányával! Tartós boldogságot kívánunk ez új frigyre.

— **A debreczeni szabadelvű-párt** intéző bizottsága egy meghívásban fölkéri a párhiveket, hogy — Tisza Kálmán, miniszerelnök és az I-ső választó kerület képviselője ünnepélyes fogadtatására f. hó 14-én azaz vasárnap d. u. 2 órakor a városházánál minél tömegesebben jelenjenek meg — honnan a pályafőhöz indulnak. Az ünnepélyes fogadtatást és a beszámoló beszédnek másnap a collegium udvarán leendő megtartását illetőleg nagy előkészületek folynak.

— **Disztrakoma.** Tisza Kálmán képviselő tiszteltére fényes disztrakoma fog rendeztetni a színház helyiségeiben. A disztrakoma hétfőn, július hó 15-én pontban 1 órakor veszi kezdetét. A páholyok és zártszékek előjegyezhetők és kiválthatók Márton László urnál, a nöegylet pénztárnokánál. Az árak a következők:

Családi páholy 4 frt. Alsó- és középpáholy 3 frt. Felsőpáholy 2 frt. — Alsó zártszék 60 kr. Felső zártszék 50 kr.

— **Térzene.** Az Ö. T.-ék zenekara, holnap Szombaton este a „Hungáriában“ Weichinger Károly (előbb Tornay)-féle új vendéglő helyiségében az udvaron fog játszani. Mire is felhívjuk a t. közönség figyelmét.

— **Nagy-Boldogasszony-napi országos vásár** Debreczenben 1878. aug. 1. 2. csütörtök, péntek juhvásár; 4-én bőrvásár; 10, 11-kén szombat, vasárnap sertésvásár; 12, 13-án hétfőn, kedden nagy baromvásár.

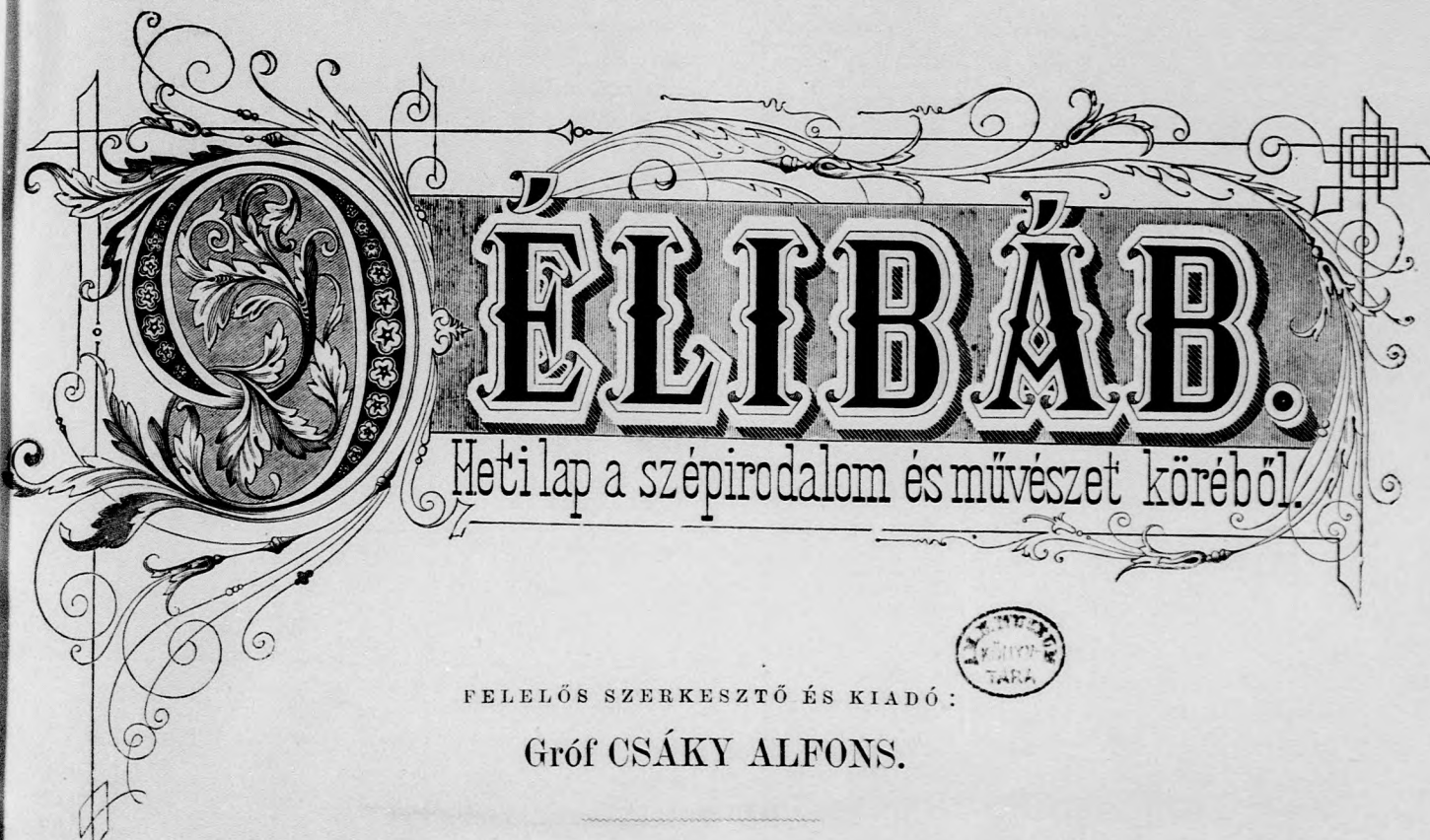
— **A hasonszenvészeti** gyógy mód barátai ajkáról gyakran lehet hallani azon méltányos panaszt, hogy Debreczenben egy valódi szakképzett hasonszenvi orvos még le nem telepedvén, elveiknek megfelelő orvosi tanácsok jótéteményeiben nem részesülhetnek. — E hiányon is segítve van immár. Dr. Klár Vincze, orvostudor, szülész-műtő, kit Kassáról, mint kitűnő szakembert személyesen ismerünk, körünkbe érkezett és mint hirdetési rovatunkban is olvasható a Batthyáni utcában bérelvén lakást, a homoeopathia híveinek rendelkezésére áll; különben általában is ajánljuk őt a közönség szenvedő részének figyelmébe.

— **Uj szállodai helyiség.** Örömmel hozzuk a közönség tudomására, hogy az új szállóhelyiség „Kopeczky József szállodája“ czim alatt holnap f. hó 13-án, azaz szombaton átadatik a forgalomnak. Az új szálloda a takarékpénztár czepléd-utcai házában van, épen a Kopeczky-sörház fölötti emeleten. Tíz szoba van igen elegánsan és teljes kényelemre számítva berendezve. Felemlítjük a nevezett sörház kitűnő konyháját, jó italaikat, valamint azt, hogy a szobák a legjutányosabb árak mellett állanak a közönség rendelkezésére s a kiszolgálás gyors és pontos leend. Városunkban addig, míg a „Bika“ teljesen felépül, alkalmas szállóhelyekre rendkívül nagy szükség van. Ez új szállóhely az égető szükségén mégis némi részben segíteni fog. Ajánljuk az utazó közönség figyelmébe.

TARTALOM: 1. Arezképed előtt. (költ.) Dengi János. 2. A szerelmes habléány. (Elbeszélés.) Margitay Dezső. 3. A francia dráma egy matadora. (Szépészeti tanulmány.) E. Illés László. 4. Mirza-Schaffyból. (Bordalok.) Dr. Kenedi Géza. 5. Gil Blas élményei. 6. Menyegző előtt. Scossa Dezső. 7. A veres Jula. (novella) Eckstein Ernő. Ford. Aradi J. 8. Giardinetto. (B. A.) 9. Tárca: Tavasz a vidéken és a fővárosban. Kosztolányi Árpád. 10. Nefejejtsek. Echó. 11. Egy kis lapszemle. 12. Külföld. 13. Fővárosi hírek. 14. Vidéki hírek. 15. Nyilatkozatok. Reviczky Gyula és Böhm Adolf. 16. Pályázat. 17. Helyi tárogató.

BORITÉK: Heti naptár. Sakktalány. Számrejtvény. Betű-talányok. Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Vegyes. Kiadói üzenet. Hirdetések.

Laptulajdonosok: Gróf CSÁKY ALFONS és DENGI JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

Gróf CSÁKY ALFONS.

Megjelen minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	6	frt.
Fél évre	3	frt.
Negyed évre	1	frt. 50 kr.

A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal: Varga-utca 2256.

Hirdetéseket lapunk számára elfogad HAASENSTEIN és VOGLER hirdetési irodája Budapesten és Bécsben, valamint GOLDBERGER V. Budapesten és kiadóhivatalunk.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

HETI NAPTÁR.

Július.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-oroszl. naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOLD	
					kel. o. p.	nyug. o. p.	kel. o. p.	nyug. o. p.
13 Szomb.	Margit szüz	Jenő, Joel	1 Julius Kozma	12 Sab. Balak	4 16 7	5 4 7	4 2 2	3 6
14 Vasár.	Bonavent	Kamillus	2 Bold. A. ruh.	13 Cziczella	4 17 7	5 3 8	1 6 3	4 6
15 Hétfő	Apostol. oszlása	Apost. oszl.	3 Jácint	14	4 18 7	5 2 8	4 1 5	0
16 Kedd	Karmelh. B. assz.	Faustus	4 Kret. Andr.	15 Demuth	4 20 7	5 1 9	2 6 1	3
17 Szerda	Zoroard, Elek	Zobor	5 Athanáz	16 [elfogl.]	4 21 7	5 1 9	2 0 7	2 3
18 Csütör.	Arnold, Kamilla	Rozina	6 Mat. Tamás	17 Bőjt., templ.	4 23 7	5 0 9	3 4 8	3 0
19 Péntek.	Paul Vincze, Arzén	Arzén	7 Prokóp	18 Dorottya	4 24 7	4 9 9	4 8 9	3 6

SAKKTALÁNY.

Margitay Margittól.

(Lóugrás szerint megfejtendő.)

sa,	sze	va	bult,	Mert	tőt	Ne	nyem
ló	esor	lás	re	gyok,	Köny	nak!	ke
jobb	en	Va	mon	Vá	ma	is	esá
meg	va	lasz	gá	gyok	mit	ress.	já
öz	lam	va	la	dok	nak:	bit	u
nek	rég	gess!	szon	hi	Sze	bá	Az
Ná	vegy	esor	re	szi	el	tá	gass,
dult!	tő	vem	te	na	ne	én	ba

SZÁMREJTVÉNY.

Margitay Maristól.

- 1, 2, 3, 4, 5. Ilyennek lenni, de valóban magasztos hivatás.
- 7, 6, 4, 5. Ezt osztogatni szerencse, de vadászni! tegye más.
- 10, 9, 3, 9, 7, 2. Ezt pedig sokra használják kivált ha szép és nagy Te is kaptál ilyet írásra bár fi, vagy leány vagy.
- 3, 9, 10. Ilyen is sok van teelőtted ebben a perczben is.
- 7, 9, 3, 9, 10. Ezt is jól tudom felteszed bár girbe-görbe is.
- 1—12. Van benne kívánságod szerint Sok szép mulattató És ha még nincs neked ilyen Pesten megkapható.

Betű-talányok.

ügyü	van van van van van van
elkedő elkedő	let let let let let
$\frac{n\ 1}{v}$	csárdás keringő polka
vény vény vény vény	7-ed 7 Anglia
$\frac{c}{sz\ i}$	nem nem nem nem

Megfejtési határidő július 26-ka.

A „Délibáb“ 26-ik számában közölt sakkतालány értelménye a következő:

„Kaszás csillag magasán jár,
Sikoltoz a halálmadár;
Majdnem az ablakon jó be,
Engem hi a temetőbe.
Ne sikoltozz, halál madár,
Hiszen látod, hervadok már,
Elhervaszt egy nagy gondolat
Nagyon rövid idő alatt.“

A szórejtvény. „Féltékenység.“ A betű-talányok „Kántor“ „Ónod“ „Pék“ „Ténta.“ A számrejtvény „1878.“ Helyesen a következő t. előfizetőink fejtették meg:

A debreczeni ref. tanítóképezde olvasóköre nevében: Duró János, Gyóry Zsuzsika, Nemes Ilonka, az első éves papnövendékek Ungvártt, Friedland Berta, Markovits Benő, Buday Vilma, Kálnoki Matild, Nagy István, Tóth Katinka, Fenyves Aranka, Böhm Szerafin, Kövesdy Mariska, Weisz Nina, Hevessy Géza, Vass Flóra, Karász Jenő, Német Berta, Kőrösy Katalin, Herczeg Klára, VörösSándor, Lehoczky Biri, Kardos Ferike, Nánássy Erzsike, Hochstätter Irma, Steiner Hermine, Péchy László, Zivuska Ferenczné, Komjáthy Pirooska, Halassy Jolán, Kis Erzsike, Fekete Albert, Erdélyi Gyula, Málon Berta, Mikita Elek, K. I. Wéber Gyula, Sárközi Ida.

A szerkesztő üzenetei.

L. G. Budapest. Nem voltam itthon — hosszabb ideig — ma utnak indítom.

Reviczky Gyula Budapest. A küldeményért köszönet, kívánságát szívesen teljesítettem, egyébiránt levelet irtam, melyre szíves válaszát kérem; a lapot mindig visszakaptam — most újból utnak indítottam.

V. A. Bécs. Reményilem vette?

R. István. Budapest. Igéretére számítunk.

D. I. Felsőbánya. Üdvözlöm. A 29-ik számra okvetlen várom. E napokban írok Önnek, a lapot reményilem már kapta?

L. S. Kassán. *Őn azt mondja:*

*„Szépséged jégszívembe tüzet vetett,
Tüzet lángolót, mely égette szívem,
És e tüznek füstje volt a: szerelem“*

Hát Olga nem prüszkölt e füstös szerelemtől? — Mi nem kormozzuk be azzal magunkat.

Gurnesevits Kálmán. Kolozsvártt. Intézkedtem, hogy rendesen kapja.

Wenszky Lajos. Kaposvár. A küldött versről jövőre szólunk — addig is, még másokat is kérünk.

Miután a sakk-, szám-, szó- és betű-talányoknak fogyatékán vagyunk, fölkérjük — azon t. munkatársakat és munkatársnőket, — kik lapunkat ezekkel ellátták, miszerént ily küldeményekkel mielőbb megörvendeztetni szíveskedjenek.

V e g y e s.

(s) **Az ókori találmányokról.** Az ókor történelmében, mely még Krisztus születése előtti időre, ugyszolván az emberiség keletkezési idejére emlékeztet, már említve van, hogy a sátor, ponyva s ruhák használata már akkor is ismeretes volt, — a gyümölcsön kívül vaj és sajt képezhette az első emberek eledelét. Már Herodos beszéli, hogy lótejből vajot készítettek s ugyanakkor a liszt is igen egyszerű módon — a gabna össze tördelése által — készült, fonásról és szövésről mind a szt.-írásban, mind Homer irataiban van szó s az egyiptomi mumiákon még a régi szövetek néhány maradványait láthatni. Szintoly valószínű, hogy az állatbőr feldolgozásához is értettek, melyekből saruk készültek. A kenyérsütés csak valamivel később kaphatott lábra

és a zsidók Egyiptusból való kivonulása korában már divott; a carthagóiakat, kik kenyérrel nem éltek, a rómaiak kásaevőknek nevezték.

Az állatok, nevezetesen a kigyók szájának alakja, a fűrész feltalálására adott alkalmat. Ovid szerint Daidalus testvér fia, valamely hal hát gerinczét fűrész gyanánt használta. Az építészet mellett már a bányászat is virágzott az ó korban; arany és ezüstről a szt.-írásban gyakran van említés. A mesterséges kertészet segítségével, Semmíramis függő kertjei jöttek létre. (Kr. e. 200.) Theoprastus szép növénykerttel bírt, szintugy Attalus pergamosi és Mithridates pontusi király, kik mérget és ellenmérget tenyésztettek.

Az üveg feltalálása köztudomás szerint a phoeniciaiaknak tulajdonítható. Plinius szerint Sidonban már üveg tükröt ismertek. Ugyanez agyag edényekről is tesz említést s a rómaiakat ellátta Demaratus nevű kereskedő. Tarquinius Priscus atyja (Kr. e. 617) agyagedények, nevezetesen estrurial vedrek készítésére tanította. Hogy az aranyozás az ó-korban divott, az újabb időben talált egyiptusi régiségek nyilván mutatják. A delejt (Kr. e. 2070) a khinaiak már ismerték és szekereiket oly alak díszítette, melynek egyik karja rendszeren dél-felé mutatott, Martini téritő szerint Kr. e. egyik khinai császár a kochinkhinai követnek tökéletes delejtűt ajánlódézott. Kr. u. 1260-ban Markó Poló ily delejtűt Khinából Európába hozott: e delejtűt 1300-ban Flavius tökéletesítette. A hajózás mesterei a phoeniciaiak voltak. a buvárharangok azonban Rhodus szigetén már régóta használatban voltak. A betük föltalálását Taut nevű phoeniciaiak egyikének tulajdonították, ki néhány századdal az özön víz után élt volna.

A selyembogár tenyésztés eredetileg a khinaiak érdeme; szintugy a fametszvények, kő- és ércz-vésetek készítése. Az aczél gyártásában a Fekete tenger partján lakó khalibek tűntek ki s ez okból a görögök az aczél chalibónak nevezték. Az ebből készült szerszámokat tudományos czélokra használták, mi a mértan haladását is tetemesen segítette. Az órák is régóta divnak; Berosus khaldaeai csillagász először készített napórát s ennek találmánya Kr. e. 600 Anakszimander és Anakszimanés által tökéletesült. A vízi órákat Vitrinus szerint Kr. e. 240. Chesibius alexandriai találta föl; Kr. e. 156. Romában is hoztak ily órákat.

A hangszerekről a szent-írásban, nevezetesen Dávid zsoltáraiban, többször van említés; az agyagkorongot, fuvót, hajó horgonyt és földtekét körül-belül Kr. e. 600. találták föl. Márvány szobrokat már legrégebb időkben ismertek; Kr. e. a művészet ez ága Dipoenus és Seyllis által tökéletesült. Dárius persa király birodalmában posta felé intézet is létezett, melyet a rómaiak is utánoztak, míg a görögök gyors futdóik mellett maradtak. A pálinkát, melyet rizsből égettek, már Indiában Nagy Sándor korában (Kr. e. 325.) imerték. Ez idő tájra esik a pergament föltalálása is, mely Pergamum várostól vette nevezetét, ámbár az izraeliták és japániak már régebben legalább hasonló anyagot használtak. Az egyiptusi papir a papyrus-nő-

vény vékony hártyáiból készült, a gyapotból készült papírt görög papírnak nevezték.

Még a távirati készletnek is némi nyoma található az ó-korban; Agamemnon a tűzjelek által értesítette vejét a nyert győzelemről (K. e. 1184); ugyanily jelekkel Julius Caesar is élt s Pausanius szintén említést tesz a közlekedés eme módjáról. A tűz fecskendőt Vitruvius szerint (Kr. e. 200.) Chesibius találta föl s ennek tanítványa Hero, már is két tömlővel bíró, ugynevezett lökö fecskendő szerkezetét írta le; Traján császár korában Nicomedia égése alkalmával már tökéletes fecskendőköt használtak. Arany-fonalak beszövése-ről már az ó-testamentomban olvasunk, midőn a főpap öltözetéről van szó; Attalus bythyniai király (Kr. e. 134.) tehát e szövés nemét csak tökélesítette, de nem találta fel, mikén sokan állítják. A naptár szintén igen természetes találmány, melyet már a régi rómaiak ösmertek, míg J. Caesar a sok tekintetben hibás számítást Sosigenes csillagász segítségével Kr. e. rendezte. A harangok szintén az ó-kor találmányainak mondhatók. Osiris ünnepein s Athenében Cybes papjainál nyilvános áldozataik alkalmával a harangozás már divatban volt.

Kiadói üzenet.

Felkérjük t. vidéki előfizetőinket, miszerént a hátrálékban levő és az új évnegyedre vonatkozó előfizetési pénzeket mielőbb kiadó-hivatalunkhoz beküldeni sziveskedjenek.

Csodálatos történetek.

Nyolcz elbeszélést tartalmazva. Poe Edgartól.

Ára 1 forint.

ROGET MARI titokteljes kimulása.

Érdekes amerikai büneset.

POE EDGARTÓL. Ára 1 frt.

UTAZÁS A HOLDBA.

Poe Edgartól.

Ára 50 kr.

E három mű együtt HANG FERENCZNÉL Kalocsán megrendelve, két forintért, bérmentve megküldetik.

Minden megrendelőnek díj nélkül küldetik „Az utazók könyvtára“ két füzetet, melyek tartalma a következő: A nagyszerű Tichborne per. — A titokteljes orvos. — Párbaj sötétben. — Négy év Cayenne szigeten. — Az amerikai hajó égése. — A párisi virágáros leány. — Fialat szerelem, öreg házasság. — Utazás halálveszély között. — A Vesuv kitérőse.

Vagyis öt kötet érdekes mű két frtért bérmentve.

Laptulajdonosok: Gróf CSÁKY ALFONS és DENGEL JÁNOS.

Hirdetés.

Homeopatha orvos

Dr. KLAR VINCZE

orvos-tudor, szülész-műtő,

rendel naponta: reggel 7—9-ig, délután 3—5 óráig.

Szegényeknek ingyen.

Lakása: Batthyáni-utca, Czégely-fele házban, 2158. szám alatt.

A legolcsóbb politikai hetilap

A „Nép Zászlója“

Szerkeszti: Mende Bódog.

Megjelen minden szombaton s úgy küldetik szét, hogy vasárnap már a legtávolabbi vidékeken is olvasható. — Ha fontosabb események történnek, rendkívüli számokat ad, s ezeket ingyen kapják az előfizetők. — Időnként képeket is közöl politikai, úgy mint más tartalmu cikkeihez.

Előfizetési ár negyedévre 50 kr.

A „Nép Zászlója“ kiadóhivatala

Budapest, Egyetem-utca Erzsébet szálloda.

Házeladás vagy csere!

Helyben, a Zöldfa-utca sarkán levő, és teljes jó karban álló egy cserepes épület, három szoba, éléstár és konyhával, igen kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó, vagy egy értékesebb más rendű lakházzal elcseréltetik. Tulajdonosa ez utóbbi esetben hajlandó pótlékul egy 7 hold területű, udvari lakházzal, és 60 hold csinos erdővel ellátott, s a szathmári vasutal összeköttetésben levő ezen várostól egy órányira fekvő birtokát pótlékul adni.

E tárgyban értekezni lehet Kádas utcán 1889. sz. a.